

Jahweh God en Baäl

Indien niet anders vermeld wordt de Statenvertaling 1977 gebruikt

De betekenis van 'baäl'

1166. בָּעַל **bâ'al**, *baw-al'*; a prim. root; to be master; hence (as denom. from 1167) to marry:—Beulah have dominion (over), be husband, marry (-ried, X wife).
1167. בָּעַל **ba'al**, *bah'-al*; from 1166; a master; hence a husband, or (fig.) owner (often used with another noun in modifications of this latter sense):— + archer, + babbler, + bird, captain, chief man, + confederate, + have to do, + dreamer, those to whom it is due, + furious, those that are given to it, great, + hairy, he that hath it, have, + horseman, husband, lord, man, + married, master, person, + sworn, they of.
1168. בָּעַל **Ba'al**, *bah'-al*; the same as 1167; *Baal*, a Phoenician deity:—Baal, [*plur.*] Baalim.

Scan uit Strong's Exhaustive Concordance of the Bible

Het woord 'baäl'¹ betekent meestal 'heer', 'eigenaar van'.

Het betekent ook het 'beheer' over een gebied hebben:

"Daartoe Jokim, en de mannen van Kozéba, en Joas, en Saraf (die over de Moabieten **geheerst** [ba'al, Strong's 1166] hebben) en de Jasúbi-Lehem; doch deze dingen zijn oud" (1 Kron. 4:22).

Het heeft ook de betekenis van 'huwelijksband':

"Wanneer een man een vrouw zal genomen en die **getrouwd** [ba'al, S1166] hebben" (Deut. 24:1).

Het geeft ook Gods verwantschap aan met Zijn volk, als 'Man':

"Want uw Maker is uw **Man** [ba'al, S1167], JAHWEH² der heerscharen is Zijn Naam" (Jes. 54: 5).

In Jeremia wordt de bestaande huwelijksverwantschap van het volk met JAHWEH een motief voor berouw:

"Want Ik heb u **getrouwd** [ba'al] " (Jer. 3:14).

"Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage toen Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen **getrouwd** [ba'al, S1167] had, spreekt de JAHWEH". De KJV vertaalt: "...although I was an **husband** unto them" (Jer. 31:32).

Hetzelfde in Maleachi:

"Juda handelt trouweloos, en er wordt een gruwel gedaan in Israël, en in Jeruzalem; want Juda ontheiligt de heiligheid van JAHWEH, die Hij liefheeft; want hij heeft de dochter van een vreemde god **getrouwd** [ba'al, S1166]" (Mal. 2:11).

¹ **Baäl** (algemeen Semitisch: ba'lu of belu, = heer, bezitter van), in de oude Semitische wereld soortnaam en eigenaam van goden, vooral vanaf het 2de millennium v.C. en in het gebied van Syrië-Palestina. Het is op tal van goden toepasbaar, vooral in verbinding met hun stad of cultusplaats (de maangod Sin is 'baäl' van Harran) of hun domein en het element uit de natuur of cultuur waarover zij 'heer' zijn. In de loop van het 2de millennium v.C. ontwikkelt Ba'lu/Belu zich in bepaalde gevallen tot een soort eigenaam, in het westen vooral tot eigenaam van de 'weergod'. Als zodanig zijn met name bekend de 'Heer van Chalab', de Baäl van Aleppo, en de Baäl van Oegarit. (Encarta 2002, ingekort).

² Ik heb voor deze bespreking overal de Verbondsnaam JahWeH hersteld in de aangehaalde Schriftplaatsen.

Het toekomstige genot dat God zal ervaren met zijn verlost volk wordt beklemtoond in Jesaja 62:4, waar staat dat het land klaarblijkelijk ‘getrouwd’ (ba’al) is met JAHWEH:

“Tot u zal niet meer gezegd worden: De verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: Het verwoeste; maar gij zult genoemd worden: Mijn lust is aan haar! en uw land: Het **getrouwde**; want JAHWEH heeft een lust in u, en uw land zal **getrouwd** [ba’al, S1166] worden” (Jes. 62:4).

De naam van het land wordt in de KJV als ‘Beulah’ weergegeven - het duidt op de intimiteit van JAHWEH met het land:

“Thou shalt no more be termed Forsaken; neither shall thy land any more be termed Desolate: but thou shalt be called Hephzibah, and thy land **Beulah** [passief deelwoord van ba’al, S1166]: for the LORD delighteth in thee, and thy land shall be **married** [ba’al, S1166]” (Jes. 62:4).

Afgezien van de betekenis van baäl als ‘eigenaar’, wordt het zelfstandige naamwoord ook gebruikt voor bewoners, mensen, burgers, van een stad, zoals b.v.:

“Toen gij over de Jordaan getrokken waart, en te Jericho kwaamt, zo voerden de **burgers** [ba’al, S1167] van Jericho krijg tegen u, de Amoriëten, en de Fereziëten, en de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Girgaziëten, de Hevieten en de Jebusieten; doch Ik gaf hen in uw hand” (Joz. 24:11).

Zie ook ‘burgers’ in Rechters:

“Spreekt toch voor de oren van alle **burgers** [ba’al, S1167] van Sichem: Wat is u beter, dat zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaäl, over u heersen, of dat één man over u heerst?”

“Toen alle **burgers** [ba’al, S1167] van de toren van Sichem dat hoorden, zo gingen zij in de sterkte, in het huis van de god Berith”. (Re. 9:2, 46).

Baäl kan ook vertaald worden als ‘vennoot’ of ‘bondgenoot’:

“Toen kwam er een, die ontkomen was, en boodschapte het aan Abram, de Hebreëer, die woonachtig was aan de eikenbossen van Mamre, de Amoriëter, broeder van Eskol, en broeder van Aner, die Abrams **bondgenoten** [ba’al, S1167] waren” (Gen. 14:13).

Idiomatisch betekent baäl zo iets als **meester van iets of iemand**, zoals:

- baäl [ba’al, S1167] van boosheid (Spr. 22:24).
- baäl [ba’al, S1167] van gulzigheid (Spr. 23:2).
- baäl [ba’al, S1167] van dromen (Gen. 37:19).

Of baäl bepaalt een beroep:

“Als hij in de poort van Benjamin was, zo was daar de **wachtmeester** [ba’al, S1167], wiens naam was Jerija, de zoon van Selémja” (Jer 37:13).

Of een bepaald gezag:

“Want de velden van Hesbon zijn verwelkt, [ook] de wijnstok van Sibma, de **heren** [ba’al, S1167] **der heidenen** hebben zijn uitgelezen planten verpletterd” (Jes.) 16:8.

Of als eigenaars van verschillende items:

“En wanneer een os een man of een vrouw stoot, dat hij sterft, zal de os voorzeker gestenigd worden, en zijn vlees zal niet gegeten worden; maar de **heer** [ba’al, S1167] **van de os** zal onschuldig zijn” (Ex. 21:28).

“Indien de dief niet gevonden wordt, zo zal de **heer** [ba’al, S1167] **van het huis** tot de goeden³ gebracht worden” (Ex 22:8).

Of als schuldeiser:

“Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder **schuldheer** [ba’al, S1167], die zijn naaste zal geleend hebben, vrijlate” (Deut 15:2).

Baäl wordt zelfs toegepast op JAHWEH Zelf:

³ Dit is: de rechters. Zie KJV.

“Want uw Maker is uw **Man** [ba'al, S1167], JAHWEH der heerscharen is Zijn Naam; en de Heilige Israëls is uw Verlosser; Hij zal de God van de ganse aardbodem genoemd worden” (Jes. 54:5).

“En het zal te dien dage geschieden, spreekt JAHWEH, dat gij [Mij] noemen zult: Mijn Man; en Mij niet meer noemen zult: **Mijn Baäl** [ba'alij, S1180, from 1167]!” (Hos. 2:15).

“And it shall be at that day, saith **the LORD**, [that] thou shalt call me Ishi⁴; and shalt call me no more **Baali**⁵ [ba'alij, S1180, from 1167]” (Hosea 2:16, KJV).

Verder wordt baäl toegepast op allerlei valse goden:

“Toen deden de kinderen Israëls, dat kwaad was in de ogen van JAHWEH, en zij dienden de **Baäls** [Ba'al/Ba'alim, S1168]” (Recht. 2:11).

“Want zij verlieten JAHWEH, en dienden de **Baäl** [Ba'al/Ba'alim, S1168] en Astharoth”, (Recht. 2:13).

Bedenkingen hierbij

De Joodse traditie is in latere tijden gaan menen dat de Naam Gods ‘te heilig’ is om geschreven of uitgesproken te worden, maar in het Oude Testament stellen wij duidelijk vast dat God met zijn Verbondsnaam JAHWEH bekend wilde zijn en niet als louter HEER, en zelfs niet als louter God (of: G'd, zoals ook wel voorkomt).

Is het enkelvoudige gebruik van HEER niet eerder een aanspreking voor de Baäls, de afgoden, dan voor Israëls God JAHWEH? Voor HEER zijn er immers andere grondwoorden, namelijk ADON, ADONAI (plechtige meervoudsvorm) of BAÄL.

ADONAI of BAÄL (HEER) zijn geen Namen van God maar gezagstitels. De Verbondsnaam van God t.a.v. Israël is niets anders dan JHWH (Tetragrammaton⁶, best vertaald als JAHWEH) en zijn samenstellingen:

Baäl uit Ugarit

“Verder sprak God tot Mozes, en zeide tot hem: **Ik ben JAHWEH**, En Ik ben aan Abraham, Izak, en Jakob verschenen, als God de Almachtige; doch met **Mijn Naam JAHWEH** ben Ik hun niet bekend geweest” (Ex. 6:1, 2).

“**Ik ben JAHWEH, dat is Mijn Naam**; en Mijn eer zal Ik geen anderen geven, noch Mijn lof aan de gesneden beelden” (Jes. 42:8).

“Opdat zij weten, dat Gij alleen met **Uw Naam zijt JAHWEH**, de Allerhoogste over de ganse aarde” (Psalm. 83:19).

Is het niet verkieslijker dat Israël op oudtestamentische wijze de uitdrukking ‘Heer Jahweh’ of louter ‘Jahweh’ was blijven gebruiken? En is het voor ons christenen wel goed dat wij in onze Bijbels de Verbondsnaam en Tetragrammaton JHWH (JAHWEH) vervangen hebben door het substituuut HEE-RE of HERE? Zie hoe *onnatuurlijk* volgende Schriftplaatsen overkomen:

“Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: **De HEERE**, de God van uw vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob, heeft mij tot u gezonden; **dat is Mijn Naam** eeuwig, en dat is Mijn gedachtenis van geslacht tot geslacht” (Ex. 3:15).

“Verder sprak God tot Mozes, en zeide tot hem: Ik ben **de HEERE**, En Ik ben aan Abraham, Izak, en Jakob verschenen, als God de Almachtige; doch met **Mijn Naam HEERE** ben Ik hun niet bekend geweest” (Ex. 6:1, 2).

⁴ Noot 11 in de kantlijn van de King James Version: “That is, My Husband”.

⁵ Noot 12 in de kantlijn van de King James Version: “That is, My Lord”.

⁶ Het *tetragrammaton* (wetenschappelijke naam, uit het Griekse *tetra* = vier; zie de afbeelding onderaan) is de uit vier tekens bestaande Oudtestamentische Godsnaam. In het Nederlands komt de transcriptie overeen met JHWH. De vocale uitspraak ervan werd niet overgeleverd. Toch menen hedendaagse kenners dat het tetragram het best gereconstrueerd wordt als JAHWEH. Jesaja 42:8: “Ik ben JAHWEH, dat is Mijn Naam; en Mijn eer zal Ik geen anderen geven, noch Mijn lof aan de gesneden beelden”. יהוה : JHWH (lees van rechts naar links).

“Drie malen in het jaar zullen al uw mannen voor het aangezicht van **de Heere HEERE** verschijnen” (Ex. 23:17).

“**Ik ben de HEERE, dat is Mijn Naam**; en Mijn eer zal Ik geen anderen geven, noch Mijn lof aan de gesneden beelden” (Jes. 42:8).

“Opdat zij weten, dat Gij alleen met Uw Naam zijt **de HEERE**, de Allerhoogste over de ganse aarde” (Psalm. 83:19).

De Here God wilde in het Oude Testament met Zijn naam JAHWEH bekend zijn, en wie zijn wij dan dat wij dat zomaar veranderen?

Alhoewel de Godsnaam JAHWEH verbonden is met het Joodse volk - als de Verbondsnaam - geldt die **voor altijd** :

“Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: **JAHWEH**, de God van uw vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob, heeft mij tot u gezonden; **dat is Mijn Naam eeuwig, en dat is Mijn gedachtenis van geslacht tot geslacht**” (Ex. 3:15).

Hier heb ik HEERE vervangen door de Schriftuurlijke naam JAHWEH en u ziet dan hoe natuurlijk en nodig deze vertaling is!

Sinds de komst van de Messias

Sinds de komst van de Messias, en voor wie Hem aannemen, geldt echter de naam JEZUS:

“Zo zij u allen bekend, en het ganse volk Israëls, dat door de Naam van **Jezus Christus**, de Nazaréner, Die gij gekruisigd hebt, Die God van de doden heeft opgewekt, door Hem, zeg ik, deze hier gezond voor u staat. 11 Deze is de Steen, Die door u, de bouwlieden, veracht is, Welke tot een hoofd des hoeks geworden is. 12 En de zaligheid is in geen Ander; want **er is ook onder de hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden**” (Hand. 4:10-12).

JEZUS is nu de enige naam voor de behoudenis. JEZUS komt van *ièsous*, het Grieks voor *YAHOSHUA*: *JAHWEH [is] redding*. Hij kwam in de naam van zijn Vader (Jh 5:43) en Hij is Dezelfde als JAHWEH:

“En hoewel Hij [JEZUS] zovele tekenen voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij in Hem [JEZUS] niet; Opdat het woord van Jesaja, de profeet, vervuld werd, dat hij gesproken heeft: Heere [JAHWEH], wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren [JAHWEH] geopenbaard? Daarom konden zij niet geloven, omdat Jesaja weer gezegd heeft: Hij [JAHWEH] heeft hun ogen verblind, en hun hart verhard; opdat zij met de ogen niet zien, en met het hart [niet] verstaan, en zij bekeerd worden, en Ik hen geneze. Dit zeide Jesaja, toen hij Zijn [JEZUS] heerlijkheid zag, en van Hem [JEZUS] sprak. Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in Hem [JEZUS]; maar om de Farizeeën wil beleden zij het niet; opdat zij niet uit de synagoge zouden geworpen worden” (Joh 12:37-42).

Besluit

Het is uiteraard verre van ons om ook maar enigszins in de dwaling van het Jahwisme te vervallen, maar de Verbondsnaam blijft de Verbondsnaam en die mogen wij niet zomaar vervangen door een **substituut dat meer lijkt op de aanspreking van de Baäls** dan op die van de Almachtige God. Evenzo zullen wij de Heer Jezus Christus niet louter aanspreken als ‘Heer’ (of ‘He(e)re’), maar beter en passender als ‘Heer Jezus’, of ‘Heer Jezus Christus’.